

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksenteikijältä

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksenteikijältä

Suomi

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksenteikijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikoksesta aiheutuvat korvausvaatimukset käsitellään yleensä rikosasian käsittelyn kanssa samassa oikeudenkäynnissä, mutta ne voidaan myös erottaa käsiteltäviksi eri oikeudenkäynnissä.

Voit pyytää, että syyttäjä esittää rikokseen perustuvat korvausvaatimuksesi oikeudessa. Tästä on hyvä ilmoittaa jo poliisille esitutkinnassa. Syyttäjä voi ajaa korvausvaatimusta puolestasi, jos asia on yksinkertainen ja selvä. Jos syyttäjä ei esitä korvausvaatimusta, hän ilmoittaa siitä sinulle kirjallisesti.

Voit myös itse ajaa vahingonkorvausvaatimustasi tuomioistuimessa rikosasian käsittelyn yhteydessä tai tehtävän voi puolestasi hoitaa oikeudellinen avustaja.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Jos vaadit tekijältä korvauksia, sinun on ilmoitettava siitä esitutkinnassa poliisille tai viimeistään tuomioistuimelle, kun asiaa käsitellään oikeudessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Jos olet rikoksen uhri, voit vaatia korvausta:

vahingon yhteydessä rikkoutuneesta tai kadonneesta omaisuudesta
tarpeellisista sairaanhoitokustannuksista ja muista tarpeellisista kuluista
ansionmenetyksestä

kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta

pysyvistä haitasta sekä

henkisestä kärsimyksestä. Henkisestä kärsimyksestä voidaan tuomita korvausta, jos teko on:

loukannut vapauttasi, rauhaasi, kunniaasi tai yksityiselämäsi

syryntynyt sinua,

loukannut henkilökohtaista koskemattomuuttasi

tai vakavasti loukannut ihmisarvoasi muulla tavalla.

Myös läheiselläsi saattaa olla oikeus kohtuulliseen korvaukseen tarpeellisista kuluista ja ansionmenetyksestä, jotka heille on aiheutunut hoitamisestasi rikoksesta aiheutuneiden vammojen vuoksi.

Jos olet huolehtinut rikoksen johdosta surmansa saaneen hautaamisesta, sinulla on oikeus vaatia vahingon aiheuttajalta korvausta hautaamisesta aiheutuneista kustannuksista. Myös surmansa saaneen vanhemmilla, lapsilla ja aviopuolisolla sekä muulla näihin rinnastettavalla surmansa saaneelle erityisen läheisellä henkilöllä on lisäksi oikeus kohtuulliseen korvaukseen heille aiheutuneista hautaamiseen liittyvistä kustannuksista.

Tuomioistuin ei saa tuomita muuta tai enempää kuin mitä olet asianosaisena vaatinut. Esittämäsi korvausvaatimukset muodostavat siis ylärajan tuomittaville korvauksille. Sinulla on myös oikeus vaatia korkoa vaatimillesi korvausmäärille. Jos sinut on kutsuttu asian selvittämiseksi henkilökohtaisesti tuomioistuimeen, sinulla on oikeus saada päivärahaa sekä korvaus matkakustannuksista ja ansionmenetyksestä.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Erityistä lomaketta ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Vahingon määrän osoitat esittämällä kuitit niistä menoista, joita rikos on aiheuttanut. Myös korvattavaksi vaaditusta ansionmenetyksestä, vakuutuksen omavastuusuudesta sekä asian selvittämiseen liittyvistä mahdollisista matka- ja muista kuluista on esitettävä tositteet.

Kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta sekä pysyvistä haitasta määrätään korvaus ottamalla huomioon vahingon laatu ja vaikeusaste, sen edellyttämän hoidon laatu ja kestoaika sekä haitan kestoaika. Pysyvistä haitasta määrätään korvaus ottamalla huomioon henkilövahingon laatu ja vaikeusaste sekä vahinkoa kärsineen ikä. Korvausta korottavana tekijänä voidaan lisäksi ottaa huomioon henkilövahingosta vahinkoa kärsineelle aiheutunut elämänlaadun erityinen heikentyminen. Näiden osoittamiseksi tarvitsit vammojen laatua sekä niiden hoitamiseksi tarvittavaa hoitoa selventävät lääkärintoimitukset.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Asian käsittelystä käräjäoikeudessa ei peritä oikeudenkäyntimaksua, jos korvausvaatimusta ajetaan syyttäjän ajaman syyteasian yhteydessä. Jos korvausvaatimuksia ajetaan erillisenä siviiliasiana, asian käsittelystä peritään oikeudenkäyntimaksu.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Jos edellytykset oikeusavun saamiseksi täyttyvät, oikeusapua voi saada sekä esitutkintaa että oikeudenkäyntiä varten. Lisäksi lähisuhteiden välillä, seksuaalirikoksen taikka uhrin henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan vakavan rikoksen uhri voi saada valtion varoilla palkatun avustajan. Oikeusapua voi saada Suomen tuomioistuimessa käsiteltävään asiaan, vaikka ei asuisi Suomessa.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksenteikijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Mikäli olet esitutkinnassa ilmoittanut halukkuutesi ajaa itse tai asiamiehen toimesta korvausvaatimuksiasi tai syyttäjä ei ota vaatimuksiasi ajettavakseen, käräjäoikeus tiedustelee sinulta mahdollisia korvausvaatimuksiasi. Käräjäoikeus voi asettaa määrärajan, johon mennessä korvausvaatimus tulisi käräjäoikeudelle toimittaa. Kirjallisen vaatimuksen toimittamatta jättäminen voi johtaa siihen, että käräjäoikeus ei tutki myöhemmin esitettyä korvausvaatimustasi.

Tuomioistuin hylkää korvausvaatimuksesi, jos sen tueksi ei ole esitetty riittävää näyttöä.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Mikäli haluat valittaa käräjäoikeuden ratkaisusta, sinun tulee ilmoittaa käräjäoikeudelle tyytymättömyyttä seitsemän päivän kuluessa tuomion antamisesta.

Tyytymättömyydestä ilmoitettua voit valittaa tuomiosta toimivaltaiseen hovioikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava käräjäoikeudelle 30 päivän kuluessa käräjäoikeuden tuomion antamisesta. Pääsääntöisesti tarvitaan jatkokäsittelylupa, jotta hovioikeus ottaisi asian täysimittaiseen käsittelyyn.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksenteikijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Jollei vastaaja maksa tuomittua korvausta vapaaehtoisesti, voit hakea saatavaasi ulosottoteitse. Sinun pitää toimittaa ulosottomiehelle ulosottohakemus ja liittää siihen tuomioistuimen päätös, jolla oikeutesi vahingonkorvaukseen on vahvistettu. Ulosottohakemus tehdään velallisen asuin- tai kotipaikan ulosottomiehelle. Jos velallisia on useita ja he asuvat eri paikkakunnilla, riittää hakemuksen tekeminen yhdelle ulosottomiehelle. Ulosottovirastosta voit kysyä tarkempia ohjeita korvauksen hakemiseen. Ulosottovirastojen yhteystiedot löydät [täältä](#) (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Päivitetty viimeksi: 19/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.